

T.C.
İZMİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

DAVACI : TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODASI BİRLİĞİ
VEKİLİ : AV. NURTEN ÇAĞLAR YAKIŞ
Selanik Caddesi No:19/1 Kızılay Çankaya/ANKARA

DAVALI : ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI / ANKARA
VEKİLİ : HUKUK MÜŞAVİRİ BAYRAM KESKİN(Aynı yerde)

MÜDAHİL(DAVALI) : ENKA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.
VEKİLİ : AV. MEHMET SUAT ÇELEBİ
Bestekar Sokak 80/11 Kavaklıdere Çankaya/ANKARA

DAVANIN ÖZETİ : İzmir İli, Aliağa İlçesi, Çakmaklı Köyü, Değirmen Yıkığı Mevkii'nde ENKA Enerji Üretim A.Ş tarafından kurulması planlanan "Aliağa Enerji Santrali" projesi hakkında verilen 05.05.2010 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının; santralde yakıt olarak ithal kömür kullanılacağı, santralin enerji ihtiyacını ithal kömür ile karşılayacak olması nedeniyle vereceği zararların objektif olarak değerlendirilmediği, ülkemizin yenilenebilir kaynaklar açısından zengin olmasına karşın yenilenebilir enerjiler için resmi hedeflerin belirlenmediği, santralin kurulacağı bölgenin yer seçim kriterlerine uygun olmadığı, termik santralin yol açacağı ısı artışının su bitkileri ve hayvanlar için ciddi sorunlar oluşturacağı, santralin kurulmak istenildiği bölgenin körfez ve su sirkülasyonunun az olduğu bir bölge olduğu, 8 derece ısınarak deniz ortamına verilecek suyun bölgede denizin aşırı derecede etkilenmesine neden olarak ciddi ekolojik sorunlar yaratacağı, başta planktonlar olmak üzere canlı türlerinin ya yok olacağı, ya da göç edecekleri, bölge balıkçılığının ağır darbe alacağı, binlerce tonluk gemi trafiğinin, limanlar ve atıkların bu süreci hızlandıracağı, denize girmenin mümkün olmayacağı, yeraltı suyunun kullanılacak olması nedeniyle bölgede daha fazla su sıkıntısının yaşanacağı, kömürün sahaya kamyonlar ile taşınacak olması nedeniyle, yoğun kirlenmenin yaşanacağı, trafiğe gelecek ek yükün, egzoz gazı gibi çevresel etkilerin bölgenin kaldıracağı yükün çok üzerinde olduğu, yakılacak kömür miktarının bölge kapasitesinin üzerinde olduğu, kurulacak termik santralinin zemin yapısı olarak sismik açıdan son derece aktif bir bölge olduğu, Çed raporunun jeoloji ve zemin etüdü bilgileri bölümünde deprensellik verilerine yüzeysel olarak yer verildiği, zemin yapısı açısından santral yerinin sakıncalı olduğu, bölgenin halk sağlığı bakımından da uygun olmadığı, EPDK tarafından verilen üretim lisansına karşı dava açıldığı ve açılan davaların derdest olduğu, üretim lisansının iptali durumunda dava konusu ÇED olumlu kararının da dayanaksız kalacağı, kararın Anayasaya, ulusal mevzuat hükümlerine ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümlerine aykırı olduğu, üst ölçekli planlara aykırı olduğu, 1/25.000 lik planlarda termik santral yapımının öngörülmediği, alanda tescilli taşınmaz olarak belirlenmiş sivil mimarlık örnekleri ve bu yapıların koruma alanlarından oluşan bir koruma bölgesinin bulunduğu, alandaki tescilli sivil mimarlık öğelerinin taşınması yaklaşımının bütüncül ve bağlamında koruma ilkelerine ters düştüğü, bu koruma alanlarının tel örgü ile çevrelenerek korunması önerisinin ise alanın tecrit edilmesi anlamına geleceği, termik santralin gaz salınamalarının tarihi yapıların fiziki özelliklerini etkileyebileceği, iddialarıyla iptali istenilmektedir

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usul yönünden davacının dava açma ehliyetinin olmadığı, esas yönünden ise, dava konusu ÇED raporunun sadece davalı idare tarafından değil ilgili kurum ve kuruluş temsilcileri ile Bakanlık yetkilileri ve proje sahibi ve/veya temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından da incelendiği, yenilenebilir enerji kaynaklarının özendirilmesinin, tüm enerji yatırımlarının bu yöne kaydırılması anlamına gelmeyeceği, soğutma suyu deşarjına yönelik olarak yapılan

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

modelleme çalışmalarının, termal deşarj sonucunda oluşacak ilk seyrelme bölgesinde hesaplanan sıcaklık artış değerlerinin yaz ve kış dönemleri için belirtilen sınır değerlerin altında kaldığını gösterdiği, santralde yakıt olarak kullanılacak kömürün uluslararası piyasadan ithal edileceği ve deniz yoluyla sahaya getirileceği, bu maksatla iki ayda bir üç adet kuru yük gemisinin bölgeye geleceği, bu durumun deniz trafiğinde önemli bir artışa sebep olmasının beklenmediği, Manisa-Kütahya-İzmir Çevre Düzeni Planında belirtilen şartların sağlanması durumunda 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı açısından herhangi bir aykırılık bulunmadığı, proje alanında zemin yapısını belirlemek üzere sondaj çalışmalarının yapıldığı, bölgede aynı firmanın bir termik santrali ve bu santralin inşası sırasında yapılan çalışmalara ait bilgi ve birikimlerin bulunduğu, bölgede onlarca büyük sanayi tesislerinin bulunduğu, tüm bu tesisler için yer seçimi ve zemin uygun iken, dava konusu projenin yer seçiminin uygun olmadığını söylemenin yerinde olmayacağı, proje geliştirme aşamasında yer seçimi için kullanılan kriterlerin değerlendirilerek, 30 'dan fazla sahanın incelendiği ve uyumsuzluk konusu alanda karar kılındığı, Aliğa Enerji Santralının kurulması planlanan bölgedeki hava kalitesi üzerindeki etkilerinin, bölgedeki mevcut hava kalitesi ve mevcut hava kalitesinin değişik senaryolar altında iyileştirildiği durumların da varsayılarak değerlendirildiği, projenin alınan tedbirler sonucunda Aliğa Bölgesinin kirlilik durumu üzerinde sınır değerlerin aşılması bakımından bir etkisinin olmadığını ortaya çıktığı, hem tedarik güvenliği hem de ekonomik olması nedeniyle ithal kömür kullanılmasının ülkemizin enerji üretiminde önemli yer tuttuğu, ÇED olumlu kararının verilmesini takiben termik santral alanının 1/100.000 ölçekli planda tadili için davalı idareye başvurulduğu, planlama çalışmalarının meri mevzuata uygun bir şekilde yürütüldüğü, bölgede ilan edilmiş bir sit alanının olmadığı, koruma altına alınmış kültür varlığı olarak nitelenen bazı yapıların bulunduğu, konu ile ilgili olarak görevli ve yetkili kurum olan Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile gerekli yazışmalar yapıldığı, projenin belirtilen alanda yapılmaması yönünde herhangi bir görüş belirtilmediği, toprak özellikleri, tarım alanları ve santralden kaynaklanacak emisyonların tarım alanlarına, tarım ürünlerine ve toprak asitlenmesine yapacağı etkilerle ilgili olarak nihai ÇED raporunda detaylı bilgilerin yer aldığı, tesis dışı kara ve deniz trafiğinin ne şekilde etkileneceğinin ÇED raporunda incelendiği, hidrojen (H+) iyonunun suyu oluşturan iki temel unsurdan bir olduğu, bu iyon olmadan suyun da olamayacağı, bu iyonun deniz habitatına etkilerinin incelenmediği gibi bir iddianın bilimsel olmadığı, yöreden alınan toprak numuneleri üzerinde yapılan analizlerin neticesine göre dava konusu santralin emisyonları sebebiyle Aliğa yöresinde herhangi bir toprak asitlenmesinin oluşmasının mümkün olmadığı, Akdeniz foklarının yaşamakta olduğu kıyıların dava konusu santralin emisyonlarından etkilenmesinin mümkün olmadığı, ÇED raporunda proje ve yakın çevresinin mevcut çevresel özellikleri konusunda çalışmalar yapıldığı, projenin çevreye verebileceği zararlar tahmin edilerek ÇED raporunda belirtilen tedbirlerin alındığı, işlemin hukuka uygun olduğu belirtilerek davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

DAVALI İDARE YANINDA MÜDAHİL

ENKA ENERJİ ÜRETİM A.Ş.

BEYANLARININ ÖZETİ :Davanın süresinde açılmadığı ve davacının dava açmakta hukuki menfaatinin bulunmadığı, iddiaların teknik ve bilimsel dayanaktan yoksun olduğu, enerji santralının kurulacağı yerin seçimine ilişkin iddialarının idarenin takdir alanı içerisinde olduğu, idari takdir yetkisi kapsamında olan yer seçiminin yargı tarafından denetlenmesinin mümkün olmadığı, enerji ihtiyacının hızlı bir şekilde arttığı, enerji ihtiyacının karşılanması amaçlandığı ve kamu yararına uygun olduğu, enerji santrallerinin çevreye zararlı olup olmayacağı her bir santralin özelliklerine, yapılış biçimlerine, teknik özelliklerine ve işletim esaslarına göre belirlenebilecek bir husus olduğu, dava konusu santralin Dokuz Eylül Üniversitesi tarafından yapılmış bağımsız incelemeler de dahil olmak üzere yapılan tüm inceleme ve değerlendirmeler neticesinde çevreye zararlı bulunmadığı, Çed Olumlu belgesinin alınmasını takiben 1/100.000 ölçekli Manisa-Kütahya-İzmir Çevre Düzeni

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

Planı'nın tadili için başvuruda bulunulduğu, her sanayi bölgesinin etrafında tarım arazilerinin bulunabileceği, önemli olan hususun, bu tarım arazileri üzerinde olabilecek çevresel etkilerin ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi olduğu, santralin kurulacağı bölgede ilan edilmiş bir sit alanının bulunmadığı, koruma altına alınmış kültür varlığı olarak nitelenen bazı yapıların bulunduğu, ÇED raporunda, bu konuda alınacak tedbirlerin açıklandığı, sit alanı veya kültür varlıklarına yönelik bir risk veya zararın söz konusu olmadığı belgelendiği, ÇED raporunun son derece kapsamlı olduğu, davacının ileri sürdüğü teknik hususların açıklandığı, bu hususlara ilişkin teknik bilgilerin verildiği, Çed Olumlu Kararının bu çerçevede verildiği belirtilerek haksız açılan davanın reddi gerektiği beyan edilmiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren İzmir 2. İdare Mahkemesi'nce, Mahkememizce önceden duruşma günü olarak belirlenen 26.06.2012 tarihinde davacı vekili Av. Cemal Doğan'ın, davalı idareyi temsilen Hukuk Müşaviri Aslı Köksal'ın ve davalı idare yanında müdahil vekili Av.Sema Altıparmak'ın katılımıyla usulüne uygun olarak yapılan duruşma sonrasında verilen 6.7.2012 tarihli, E:2010/2196, K:2012/1303 sayılı kararının, Danıştay 14. Dairesi'nin 04.03.2014 tarihli, E:2012/9430, K:2014/2869 sayılı kararı ile, en az bir tanesi çevre mühendisi olmak üzere öğretim üyelerinden oluşturulacak (arkeolog, sanat tarihçisi, şehir plancısı, ziraat mühendisi vb.) yeni bir bilirkişi heyeti ile mahallinde yeniden keşif ve bilirkişi incelemesi yapılarak uyumsuzluğun esası hakkında yeniden bir karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulması üzerine, bozma kararına uyularak mahallinde yeniden keşif ve bilirkişi incelemesi yapıldıktan sonra işin gereği görüldü;

Dava; İzmir İli, Aliğa İlçesi, Çakmaklı Köyü, Değirmen Yıkığı Mevkii'nde ENKA Enerji Üretim A.Ş tarafından kurulması planlanan "Aliğa Enerji Santrali" projesi hakkında verilen 05.05.2010 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Davalı idare ile davalı idare yanınrda müdahil tarafından yapılan usuli itirazlar yerinde görülmemiştir.

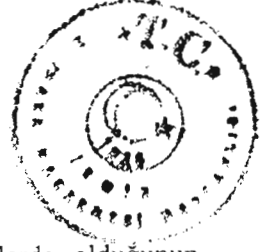
2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 2. maddesinde; çevresel etki değerlendirmesi, gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar olarak tanımlanmış, **10. maddesinde;** "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez.

Petrol, jeotermal kaynaklar ve maden arama faaliyetleri, Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamı dışındadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan **Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin 4. maddesinde;** "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı"; Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki olumsuz etkilerinin, alınacak

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun saptanması üzerine gerçekleşmesinde sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını ifade ettiği belirtilmiş, **6. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek ve tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeler için; Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Seçme Eleme Kriterlerine tabi projeler için proje tanıtım dosyası hazırlamak, ilgili makamlara sunmak ve projelerini verilen karara göre gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

(2) Kamu kurum ve kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje sahiplerinin isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler.

(3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez." düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hükümler uyarınca; çevresel etki değerlendirmesi ile, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlendiği, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin irdelendiği, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirildiği, ayrıca projelerin uygulanmasının izlendiği ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların belirlendiği bir süreç öngörülmüş olup, Yönetmelik kapsamında yer alan bir faaliyet nedeniyle hazırlanacak ÇED raporunda özel format uyarınca, projenin gerçekleştirileceği yer ile alternatif alanlar belirlenerek projenin hizmet amacı, önem ve gerekliliği kapsamında yerin ve etki alanının çevresel özellikleri, çevresel etkiler ve alınacak önlemlerin tartışılması, faaliyet yerinin belirlenmesinde ise, faaliyetin büyüklüğü, amacı, ulaşım, iklim, toprağın ve çevrenin özellikleri, olası etkiler ve etkilerin azami giderilme olanakları gibi unsurların etkili olması, bu bağlamda, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre dengesinin sağlanması yolunda belirtilen nitelikteki bir faaliyete en uygun yerin seçilmesi esastır.

Dosyanın incelenmesinden; İzmir İli, Aliağa İlçesi, Çakmaklı Köyü, Değirmen Yıkığı Mevkiinde ENKA Enerji Üretim A.Ş. tarafından kurulması planlanan "Aliağa Enerji Santrali" projesi hakkında 05.05.2010 tarihinde davalı idarece "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının verildiği ve bu kararın iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda; Aliağa Enerji Santrali Projesinin uygulanmasının düşünüldüğü bölgede yer alan 279, 294, 462, 463, 464, 465, 470, 472 ve 473 parsellerde bulunan tescilli taşınmaz kültür varlıklarının koruma alanının daraltılması ve 279, 294 parsellerde bulunan tescilli taşınmazların taşınması isteminin uygun olmadığı yönündeki İzmir 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararının bulunduğu, Çakmaklı Köyü, Değirmen Yıkığı, Hacı Mehmet Çiftliği ile Kahramanlı Köyiçi Mevkiinde bulunan 1/5000 ölçekli haritada sınırları gösterilen 41,3 hektar alanda imar planı tadilatı yapılmak istendiği belirtilerek tarım dışı amaçlı arazi kullanım izni talep edildiği ve İzmir İl Tarım Müdürlüğü tarafından 3,64 hektar kuru dikili tarım (zeytin) arazisinin tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun olmadığı, 37,66 hektar kuru marjinal tarım arazisinin tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun olduğunun belirtildiği, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Plan Tadilatı başvurusunun İzmir Büyükşehir Belediyesi Meclis kararıyla reddedildiği, alanın 1/100.000 Ölçekli İzmir-Kütahya-Manisa Çevre Düzeni Planında "Tarımsal Nitelikli" alan sınırları içerisinde kaldığı ancak bu planın Danıştay 6. Dairesince iptal edildiği, halen yürürlükte olan 1/25000 ölçekli İzmir Kentsel Bölge Nazım İmar Planı Revizyonuna göre de kısmen tarım, kısmen organize sanayi alanı içerisinde kaldığı, enerji üretimi tesislerinin 1/25000 ölçekli planının lejantında gösterilmediği de dikkate alındığında, Aliağa Enerji Santrali Projesinin uygulanmasının düşünüldüğü bölgenin çeşitli

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

özelliklere sahip olduğu görülmektedir.

Çevresel etki değerlendirmesi, gerçekleştirilmesi planlanan projenin, çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlenmesi, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin belirlenerek değerlendirilmesi amacıyla yapıldığından, uyuşmazlık konusu 05.05.2010 tarihli "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararının iptali istemiyle, Kemal Anadol tarafından Mahkememizin E:2015/1292 sayılı dosyasına, İsmail Akıncı ve arkadaşları tarafından Mahkememizin E:2015/1293 sayılı dosyasına kayden açılan davada; yukarıda aktarılan tespitler, alanın özellikleri ve plan hükümleri de dikkate alınmak suretiyle, Enka Enerji Üretim A.Ş. tarafından ithal kömüre dayalı olarak kurulması planlanan Aliğa Enerji Santralinin; çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribine, bozulmasına ve yok olmasına neden olup-olmayacağına, çevre ve insan sağlığı üzerinde olumsuz bir etki yaratıp yaratmayacağına, çevreye olabilecek olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi yada çevreye verilebilecek zararın en aza indirilmesi için gerekli önlemlerin alınıp-alınmadığının saptanabilmesi ve tarafların teknik konudaki iddialarının karşılanması amacıyla mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasına karar verildiği, bilirkişiler Dokuz Eylül Üniversitesi, Çevre Müh.Böl.Öğr.Üyesi Prof.Dr. Ayşegül PALA, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Böl.Öğr.Üyesi Yrd.Doç.Dr. Ayşegül Altınörs ÇIRAK, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof.Dr. Gürcan POLAT, Ege Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi Yrd.Doç.Dr. Şakir ÇAKMAK ve Ege Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Toprak Bilimi ve Bitki Besleme Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mustafa BOLCA tarafından düzenlenerek Mahkememize sunulan **bilirkişi raporunda özetle**; "...ENKA, Enerji Üretim A.Ş. 800 MW, Aliğa Enerji Santrali (ENKA Enerji) Nihai Çed Raporunun, DOKAY-ÇED Çevre Mühendisliği Ltd.Şti. tarafından hazırlandığı, proje adresinin, İzmir İli, Aliğa İlçesi, Çakmaklı Köyü, Değirmen Yıkığı Mevkii olduğu, projenin konusunun, 800 MW kurulu güce sahip kömür yakıtlı bir enerji santralinin kurulmasına ilişkin olduğu, ÇED Yönetmeliği, Ek-1 kapsamında, Termik Güç Santralleri Sektörü 'nde toplam ısı gücü 30 MWt (Megawatt termal) ve daha fazla olan termik güç santralleri ile diğer yakma sistemleri alt sektöründe yer aldığı, proje sahasının, 14.08.2009 tarihinde onaylanan 1:100.000 ölçekli Manisa-Kütahya-İzmir Bölgesi Çevre Düzeni Planı'na göre tarım alanı olduğu, İl Tarım Müdürlüğü'nün Ek-B'de sunulan yazısına göre marjinal tarım alanı olduğu, çok az bir kısım sanayi alanında, soğutma suyunun bulduğu alan ise kentsel yerleşik alan içinde yer aldığı, **Hava Kirliliği**; ÇED Projesi sayfa IV-80, Sayfa, IV.2.16 bölümünde bölgenin (hava, su, toprak ve gürültü açısından) mevcut kirlilik yükünün belirlenmesi başlığı ile bir çalışma yapıldığı, bölgenin hava kirliliğini belirlemek için iki ay süresince, üç ayrı periyotta, NO2, SO2, HCl, HF difüzyon tüpleri ile izleme çalışması yapıldığı, İzmir Enerji Santrali Sahasının çevresinde SO2 ve NO2 parametrelerine ait ölçüm yapıldığı, Çakmaklı Köyünde 24 saat Mini Vol PM10 ölçüm çalışması yapıldığı, yapılan çalışmaların kısa süreli olduğu, gerçek durumun ortaya konulması için daha uzun süreli ölçümlerin olması gerektiği, mevcut durumun, bu nedenle çok gerçekçi bir şekilde ortaya konulmadığı, **Uçucu Külün Taşınması**; Sayfa V-62, Bölüm V.2.25 bölümünde belirtildiği gibi, faaliyet sonucu oluşması beklenen kuru bazda 22,3 ton/sa, yaş bazda 31,9 ton/sa. uçucu külün çimento katkı maddesi olarak çimento fabrikalarına ve inşaat endüstrisine gönderileceği, arta kalan kül olması durumunda 25 km. ötedeki ruhsatlı ve işletmesini tamamlamış maden ocağı sahasına taşınarak, bertaraf edileceğinin, 20 tonluk kamyonlarla taşıma yapılması durumunda 33 kamyonun sahada çalışacağına, 25 km. ötede bulunduğu belirtilen maden ocağının, tehlikesiz atıkların depolanmasına yönelik "ÇED Gerekli Değildir Kararı" olduğu ve ilgili belediyeden alınmış İşletme Ruhsatının bulunduğu, kül siloları inşa edilerek, külün sevkiyatında olabilecek aksaklıkların önleneceğinin belirtildiği, keşif sırasında uçucu külün nerede depolanacağına tam olarak anlaşılmadığı, tehlikesiz atık depolama yerine ait "ÇED Gerekli Değildir" kararı ve belediyeden alınmış İşletme Ruhsatının dosyada bulunmadığı, uçucu külün 33 kamyon ile taşınmasının günlük taşıma yoğunluğunun artışına neden

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613

KARAR NO : 2016/1528

olacağı gibi, bölgenin trafiğine ek bir yük getireceği, **Soğutma Suyu**; 90.300 m³/saate soğutma suyunun, denizden alınıp, denize verileceği, proje sahasında su alma ve soğutma suyu deşarj hatlarının inşa edileceği ve sahanın batısında yer alan bir koridor ile yaklaşık 500 m. mesafedeki deniz kıyısına bağlanacağı, soğutma suyunun bulunduğu alanın, kentsel yerleşik alan içinde yer aldığı, denizden alınan soğutma suyunun klorlanacağı, daha sonra da klor arıtımı yapılarak derin deniz deşarjı ile denize verileceği, soğutma suyu miktarının bu tip santrallerde oldukça fazla olduğu, bu suyun klorlanması ve arıtılması, soğutulmasının deşarj edildiği çevresel ortamlar (deniz) için hayati önem taşıyan bir konu olduğu, ÇED'de taahhüt edilen konuların yerine getirilememesi, en küçük bir dikkatsizlik, çevrenin geri dönülemeyecek tahribine sebep olabileceği, riski yüksek bir prosenin işletilmesinin, deniz kirliliği ve kontrolü açısından büyük önem teşkil edeceği, arıtma tesisindeki ve ya soğutma sistemindeki bir arızanın veya kazanın olmasının denize klorlu ve sıcak suyun deşarjına neden olabileceği, bu kaza ve acil durumda ne gibi tedbir alınacağı ÇED 'de bulunmadığı, **ÇED Raporunun Arkeoloji ve Sanat Tarihi Açısından Değerlendirilmesi**; termik santralin kurulmak istendiği alanın Aliğa ilçesi sınırları içerisinde, Nemrut Limanı'nın güneybatısında, Aliğa-Yeni Foça yolunun hemen kuzeyinde, Çakmaklı yerleşimi sınırları içerisinde yer aldığı, alanın, Çakmaklı, Horozgediği, Kozbeyli ve Cumhuriyet (Gencelli) mahalleleri ile çevrili olduğu, termik santralin kurulmak istendiği alanda yapılan incelemelerde terkedilmiş durumda çok sayıda yapı kalıntısının bulunduğu görüldüğü, nitekim 279, 294, 462, 463, 464, 465, 470, 472 ve 473 parsellerde yer alan bu yapıların, İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 27.02.2008 tarih ve 3701 sayılı kararı ile "özgün malzeme ile yapılmış 19. yüzyıl yöresel mimari karaktere uygun, kimi örnekte 19.yüzyıl sonuna tarihlenen kitabelerin bulunması" gerekçesiyle korunması gereken taşınmaz kültür varlığı olarak tescillendiği, alanda mevcut tescilli taşınmazlar incelendiğinde yapıların yöreye özgü kule evler ve tek ev düzenindeki geleneksel konut örneklerinden oluştuğunun gözlemlendiği, sadece bir kısmı günümüze gelebilmiş olan bu yapıların aynı alanda yoğunlaşması ve çevresinde seyrek olarak günümüze kadar korunarak gelmiş zeytin ağaçlarının bulunması bu alandaki kırsal bir yerleşimin varlığının kanıtları olduğu, Ege ve Akdeniz konut tipolojisinde önemli bir yere sahip özel bir konut türü olan ve çok az sayıda örneği günümüze ulaşabilmiş kule tipi evlerin yanı sıra tek ev düzenindeki geleneksel konut örneklerinin bir arada bu alanda korunmasının, alanın önemini daha da arttırdığı, alandaki tescilli taşınmaz kültür varlıkları arasında bulunan kule tipi evlerden birinin giriş açıklığı sövesi üzerinde yer alan "1909" tarihinin, yerleşimin 20. yüzyıl başlarında halen faal olduğunu göstermesi bakımından önemli olduğu, aynı söve üzerindeki akant yapraklarından oluşan bezemenin de dönemin mimari süsleme anlayışını yansıtan bir unsur olduğu, ayrıca alanda araziye dağılmış durumda bulunan pres taşları, mermer eşik taşları ve Marsilya tipi kiremit parçalarının, bu alanın bilimsel araştırmalarla irdelenmesi gereken bir potansiyele sahip olduğunu gösterdiği, ENKA Enerji Üretim A.Ş. tarafından alandaki tescilli yapıların koruma alanının daraltılmasına yönelik isteminin, aynı kurulun 18.11.2009 tarih ve 5255 sayılı kararı ile reddedildiği, yoğun bir yerleşim karakterine sahip alanın, sadece parsel sınırlarını kapsayan bir koruma alanı ile değil bütüncül bir koruma alanı mantığı çerçevesinde korunmasının daha uygun olacağı, Çed raporunda, yukarıda detaylı olarak anlatılan gerek tescilli taşınmaz kültür varlıkları, gerekse alandaki kültürel potansiyele ilişkin herhangi bir değerlendirme bulunmadığı, termik santral gibi önemli tesislerin kurulacağı alanlara ilişkin çevresel etki değerlendirmelerinin, sadece tesisin kurulacağı parselle sınırlı kalmaması, çevre parseller, yerleşim alanları ve arkeolojik alanlara ilişkin etkilerinin de dikkate alınması gerektiği, tesisin kurulmak istendiği alanın, yaklaşık 2 km. güneybatısında yer alan Kozbeyli Kentsel Sit Alanının, son yıllarda oldukça rağbet gören bir turizm merkezi olduğu, Çed raporunda, 26 tescilli taşınmaz kültür varlığı ve 184 geleneksel konut örneği ile bir müze kent niteliği taşıyan ve halen Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanmakta olan Kozbeyli'nin böyle bir faaliyetten nasıl etkileneceğine dair herhangi bir değerlendirmenin mevcut olmadığı, tesisin kurulmak istendiği alanın, Gencelli, Çakmaklı ve Kozbeyli gibi yaşayan yerleşimlere çok yakın olmasının yanı sıra, Foça,

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

Aliağa, Menemen ve Çandarlı gibi arkeolojik sitler açısından da son derece önemli bir bölge içinde kaldığı, tesis alanının özellikle Aiolis bölgesinin önemli kentlerinden birisi olan ve uzun yıllardır kazısı devam eden, bugün çok sayıda sanayi tesisleriyle çevrelenmiş durumdaki Kyme antik kentinin yaklaşık 3 km. Güneybatısında olduğu, Kyme'nin yanı sıra Myrina, Aigai, Gryneion, Larissa, Panaztepe, Phokaia, Pitane gibi önemli antik kentlerin de tesis alanının yakın çevresinde yer alan, yöreyi hem bilimsel araştırmalar hem de turizm açısından özel kılan diğer antik yerleşimler olduğu, antik kentlerle birlikte Kozbeyli ve Yeni Foça kentsel sit alanlarının da yörenin diğer kültür ve turizm alanları arasında olduğu, UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme kapsamında 2013 yılında Dünya Miras Geçici Listesine alınan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kale ve Surlu Yerleşimleri" temasının önemli aktörleri arasında Foça ve Çandarlı Kalelerinin de bulunduğu unutulmaması gerektiği, bölgede söz konusu taşınmaz kültür varlıklarının yanı sıra Bakanlar Kurulu'nun 22.10.1990 tarih ve 1117 sayılı kararı ile onaylı Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi ve çok geniş doğal sit alanlarının varlığının da göz önünde bulundurulması gerektiği, Çed raporunda bölgenin arkeoloji ve turizm potansiyelinin dikkate alınmadığı, raporda yer seçimi gerekçesinin açıklandığı "yapılan incelemeler sırasında; Trakya bölgesinde yer alan aday sahanın bölgedeki longoz ormanlarına olan yakınlığı, Çanakkale Ayvacık bölgesinde yer alan ikinci aday sahanın bölgede ağırlıklı olarak uygulanan organik tarım (zeytincilik) ve mevcut arkeolojik miras nedeniyle, İskenderun bölgesinde yer alan sahaların sığ deniz derinliği, turizm yerleşiminin çokluğu ve saha darlığı nedeniyle, Zonguldak bölgesinde ve Sakarya ili Karasu bölgesinde yer alan aday sahaların ise sırasıyla fiziki alan darlığı ve turizm/yeterli deniz derinliğinin olmaması-kumul hareketleri yüzünden uygun olmadığına karar verilmiştir. Bir yıl kadar süren karar verme aşamasında 30'dan fazla aday saha incelenerek elenmiş ve İzmir ili Aliğa ilçesi Çakmaklı köyü yakınındaki arazide karar kılınmıştır" paragrafında tanımlanan arkeolojik miras ve turizm gibi değerlerin, yoğun bir şekilde proje alanında da mevcut olduğu, tesisin bu alanda kurulmasına ilişkin hazırlanan Çed raporunun bölgenin arkeoloji ve turizm potansiyeli göz ardı edilerek hazırlandığı, Çed raporunda alternatif yerlerin elenmesine ilişkin gerekçenin açıklandığı paragrafta da vurgulandığı gibi, enerji ve sanayi tesislerinin yapılacağı alanların seçiminde korunması ve geleceğe aktarılması gerekli kentsel, arkeolojik ve doğal değerlerle, ekonomik girdi potansiyeline sahip turizm alanlarının bir arada bulunmasının yaratacağı olumsuz etkinin, göz önünde bulundurulması gereken birincil öncelik olması gerektiği, **Planlama Kararları ve Yer Seçim İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi**; nihai ÇED Raporu'nun olumlu görüş aldığı tarihte onaylı 1/100000 ölçekli Manisa Kütahya İzmir Bölgesi Planı'nda enerji üretim tesisi için önerilen alanın büyük kısmında tarım arazisi, küçük bir bölümünde ise kentsel yerleşik alan ve kentsel gelişme alanı kullanımı kararı olduğu ve yakın çevresinde doğal, arkeolojik ve kentsel sit alanları ile Foça ÖÇK bölgesi olduğu, ÇED olumlu kararının alınmış olduğu 05.05.2010 tarihinde geçerli olan üst ve alt ölçekli plan kararlarının incelenmesi sonucunda; alanın büyük bir bölümünün tarım alanı olarak belirlenmiş olduğu ve enerji üretim tesisinin yapılmasına yönelik bir karara yer verilmediği, söz konusu termik santral işletmesinin yer seçiminin yapılması ve dava konusu Nihai ÇED Raporu'nun hazırlanması sürecinde, o tarihte yürürlükte olan plan kararlarının dikkate alınmamış olduğu, nihai ÇED Raporu'nda yatırımın gerçekleşmesinin, yapılacak plan değişiklikleri sonucunda yasal olarak olanaklı kılınacağı, 1:100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın plan notlarında yer alan; "6.11. Bu plan ile belirlenen planlama alt bölgeleri içinde veya dışında, kamu yararının gerektirdiği, güvenlik, sağlık, eğitim vb. sosyal donatı alanları, büyük kentsel yeşil alanlar, kent veya bölge / havza bütününe yönelik her türlü atık bertaraf tesisleri ve bunlarla bütünleşmiş geri kazanım tesisleri, arıtma tesisleri, sosyal ve teknik altyapı, karayolu, demiryolu, denizyolu, havaalanı, baraj, enerji üretimi ve enerji iletimine ilişkin kullanımların alt ölçekli planları, bu planın koruma, gelişme ve planlama ilkeleri doğrultusunda, Bakanlığın ve ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri dikkate alınarak, ilgili idaresince hazırlanır. Onaylanan planlar sayısal ortamda veri tabanına islenmek üzere Bakanlığa gönderilir. Söz konusu tesisler / tesis alanları amacı

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

dışında kullanılamaz.” hükmü uyarınca gerekli işlemlerin gerçekleştirileceği ifadelerinden anlaşıldığı, ancak, planlama disiplininin, yer seçim kararlarını ilgili yasa ve yönetmelikler, bilimsel çalışmalar ve kurum-uzman görüşlerine dayanarak vermekle yükümlü olduğu, yasa, yönetmelik ve kurum-uzman görüşlerine uymayan plan değişikliklerinin yapılabilmesinin mümkün olmadığı, aksi halde imar planı değişikliklerinin planların ekolojik, demografik, sektörel, sosyolojik ve mekânsal bütünlüğünü bozma tehlikesi bulunduğu, özellikle kömüre dayalı termik santral projeleri gibi, çevresel anlamda ciddi riskler taşıyan enerji üretim tesislerini kapsayan yatırımlar için gerçekleştirilen değişikliklerin yasalara ve bilimsel kurum görüşlerine uymaması durumunda bu riskin yükseleceği, söz konusu riskler teknolojik olanaklarla giderilmeye çalışılsa da, doğru yer seçiminin, her zaman için öncül ve en önemli aşamayı oluşturduğu, bu nedenle plan değişikliklerinin yasal çerçevelere uyumlu, bilimsel ve teknik uzman görüşleri çerçevesinde, şehircilik ilke ve esaslarına dayanarak gerçekleştirilmesinin öncelik taşıdığı, dava konusu Nihai ÇED Raporu’nda sözü edilen, gerçekleştirilecek imar planı değişiklikleriyle alanın tarım alanından enerji üretim tesisi alanına dönüştürülmesi çalışmasının, yine raporda yer alan “AES Projesi’nin 1/5.000 Ölçekli nazım imar planı ve 1/1.000 Ölçekli uygulama imar planı değişikliği çalışmaları devam etmektedir. AES Proje Sahası, 14.08.2009 tarihinde onaylanan 1/100.000 Ölçekli Manisa Kütahya-İzmir Bölgesi Çevre Düzeni Planı’na göre tarım alanı olup, İl Tarım Müdürlüğü’nün Ek-B’de sunulan yazısına göre marjinal tarım alanıdır.” ifadelerine dayandırılarak yapılacağı belirtilmiştir, ancak İl Tarım Müdürlüğü’nün yazısında; “5403 sayılı “Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’nun 13. maddesinin 2. fıkrası ile 25.03.2005 tarih ve 25766 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmeliğin 8. maddesine göre ekli 1/5000 ölçekli haritada yeşil renk ile gösterilen toplam 3,64 hektar kuru dikili tarım (zeytin) arazisinin (KDTZ) tarım dışı amaçla kullanılması uygun görülmemiştir. Aynı Yönetmeliğin 9. maddesine göre 1/5000 ölçekli haritada gösterilen 37,66 hektar kuru marjinal tarım arazisinin (KTA) tarım dışı amaçla kullanılması uygun görülmüştür.” ifadelerinin bulunduğu, sözü geçen zeytinlik alanların yerinde korunması gerekliliğini belirten ve enerji üretim tesisinin bir parçası olamayacağını ifade eden görüşün, Nihai ÇED Raporu’na dikkate alınmamış olduğu, söz konusu zeytinlik alanların termik santral yapısı içerisinde yer alması durumunda yaşamlarını ve verimliliklerini sürdürme durumları konusunda bir araştırmanın da Nihai ÇED Raporu kapsamında gerçekleştirilmediği, Tarım İl Müdürlüğü’nün görüşünde belirttiği zeytinlik arazilerin (KDTA) Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik doğrultusunda, tarım dışı amaçla kullanılmasına yönelik imar planı değişikliği yapılamayacağını açık olduğu, görüşte açıklanan dikili tarım arazilerinin durumunun, Nihai ÇED Raporu’nda sözü edilen imar planı değişikliklerinin önünde engel oluşturduğu, bu değişiklikleri yasal olarak gerçekleştirilemez kıldığı, nitekim söz konusu plan değişikliklerinin, dava konusu Nihai ÇED Raporu’nun planlara uygunluk konusunu ve yer seçim ilkelerini göz ardı etmesi nedeniyle, izleyen süreçte bilirkişi görüşlerini temele alan yargı kararı ile iptal edilerek geçersiz kılındığı, Nihai ÇED Raporu’nun ilgili imar planı değişikliklerinin yapılması öncesinde Tarım İl Müdürlüğü’nün yazısını ve yatırımın çevresindeki dikili ve ekili tarım alanları üzerinde yaratacağı etkileri bilimsel bir çerçevede, kapsamlı olarak değerlendirmede ve göz ardı etmiş olduğu, nitekim bu eksiklik nedeniyle ÇED sürecini izleyen imar planı değişikliklerinin yargı kararı ile iptal edilmek durumunda kaldığı, nihai ÇED Raporu’nda sözü edilen imar planı değişikliklerindeki bir diğer sorunun da plan değişikliğiyle kaybedilen yeşil alanın yerine eş değer bir yeşil alanın önerilmemiş olması olduğu, Mekansal Planlar Yapım Yönetmeliği’nin 26. maddesi uyarınca teknik ve sosyal alt yapı standartlarını düşüren plan değişikliğinin yapılamayacağı, söz konusu alan için yapılacak olan imar planı değişikliklerinde eş değer sosyal alt yapı alanlarının (yeşil alan) önerilmesi gerekliliğinin yasal bir zorunluluk olduğu, bununla birlikte dava konusu Nihai ÇED Raporu’nda yalnızca enerji üretim tesisi kararına ilişkin imar planı değişikliğinin gerçekleştirilmekte olduğunun belirtildiği, mevcut plan kararında önerilen yeşil alana eş değer bir yeşil alanın nerede ve

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

nasıl önerileceğine ilişkin bir ifadenin yer almadığı, nihai ÇED Raporu'nun ilgili 1/100000 ölçekli planın enerji yatırımları için plan değişikliğine gerek olmadığına dair plan notunu temele alarak yer seçim kararı verdiği, ancak bu kararın planların ekolojik, ekonomik, sosyolojik ve mekansal bütünlüğünü bozma riski bağlamında şehircilik ilke ve esasları açısından problem taşıdığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, diğer ilgili kurum ve kuruluşlar ve bilimsel çevrelerin birlikte hazırlayacakları bir enerji master planının ülkemizin bir gereksinimi olduğu, ülkemizdeki enerji yatırım alanlarının bilimsel ve kapsamlı; ekolojik, jeolojik, ekonomik, sosyolojik ve mekansal araştırmaların sonucunda belirlenmesi ve enerji üretim tesislerinin master plan doğrultusunda yer seçimlerinin gerçekleşmesinin, çevre ve toplum sağlığının korunması adına ciddi bir önem arz ettiği, nitekim ülkemizde bu çalışmanın yapılmamış olmasının enerji yatırım taleplerinin münferit olarak değerlendirilmesine yol açtığı ve bu durumda kümülatif etkilerin gözden kaçabileceği, Dava konusu tesisin yer aldığı Aliğa bölgesinin de ülke politikaları doğrultusunda yoğun sanayi talebi ile karşı karşıya kalan ve taleplerin çevresel etkilerinin sağlıklı olarak değerlendirilmediği bir bölge haline geldiği, Aliğa gibi çevresel, tarihsel, kültürel değerler ve tarımsal üretim açısından zengin kaynakları olan bir bölgede yer seçecek olan projelerin; deniz suyu ve kıyı ekosistemi, iklim değişikliği, su ve toprak yapısı, flora, fauna, hava kirliliği, toplum sağlığı ve kültür varlıkları açısından etkilerinin, bölgede yer alan diğer sanayi tesislerinin etkileri ile birlikte kümülatif olarak, yürütülecek disiplinlerarası bilimsel çalışmalarca ortaya konulmasına, bölgenin taşıyabileceği kapasitenin belirlenmesi ve bu kapasite doğrultusunda yatırımların yönlendirilmesi adına, çevre ve toplum sağlığı açısından gereksinim olduğu, özellikle bu bölgede çalışır durumda bulunan ve projelendirilen sanayi ve enerji üretim tesislerinin etki alanlarında yer alan; tarım ve mera alanları üzerindeki etkilerinin, Foça kentsel ve arkeolojik sit alanları, Kyme Antik Kenti arkeolojik sit alanları, Kozbeyli'de yer alan koruma alanları vb. gibi kültür varlıklarının kamu yararı adına korunma durumuna etkilerinin ve Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi ve doğal sit alanları üzerindeki etkilerinin değerlendirileceği bilimsel kapasite belirleme çalışmalarının gerçekleştirilmesi gerektiği, dava konusu Nihai ÇED Raporu'nda bu değerlendirmelere yer verilmediği, Aliğa bölgesinde yatırımların tekil olarak ele alınmalarının doğru olmayacağı ve çevresel önlemlerin alınabilmesi adına alandaki sanayi ve enerji üretim tesislerinin kümülatif olarak; çevresel, sosyal ve mekansal etkilerinin ortaya konulmasının bölge için artık zorunlu duruma geldiği, **Kül ve cüruf Atıkların Saklanması ve Depolanması Açısından Değerlendirilmesi;** ÇED Raporunda ENKA Aliğa Termik Santrali'nin işletilmeye başlanması durumunda ortaya çıkacak kül ve cüruf atıkların depolanacağı alanın yer seçimine ilişkin açıklamanın net olmadığı görüldüğü, 25 km. ötede bulunduğu belirtilen maden ocağının, tehlikesiz atıkların depolanması yönelik "ÇED Gerekli Değildir Kararı" olduğu ve ilgili belediyeden alınmış İşletme Ruhsatının bulunduğu, kül siloları inşa edilerek, külün sevkiyatında olabilecek aksaklıkların önleneyeceğinin belirtildiği, ancak söz konusu maden ocağının konumu ve atıkları depolama kapasitesine yönelik bir araştırma ve bilgiye dava konusu Nihai ÇED Raporu'nda yer verilmediği, bununla birlikte termik santral işletmelerinden önemli ölçüde kül atık çıkacağı ve bu atığın depolanması ve bertarafının çok önemli bir sorun olduğunun bilindiği, kül ve cüruf depolama alanının belirlenmesi ve yer seçim ilkeleri açısından incelenmesinin ÇED sürecinde gerçekleştirilmesi kritik bir konu olduğu, ÇED Raporunda bu konuya yeterince yer verilmemesinin, termik santralin çok önemli bir sorunu olacak olan atık konusunda belirsizlikler bulunduğunu, bu durumun da çevresel anlamda ciddi problemler ortaya çıkması riskini taşıyabileceğini düşündürdüğü, **Kültür Varlıkları ve Koruma Alanları Açısından Değerlendirilmesi;** İzmir 2 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 18.08.2009 günlü ve 5034 Sayılı kararı doğrultusunda dava konusu ÇED Raporu'nun hazırlanmış olduğu alanda kültür varlığı olarak tescilli yapıların ve bu yapıların bütüncül korunmaları amaçla bir koruma alanının yer aldığı, ÇED Raporu'nda bu yapılar hakkında "*Proje Sahası içerisinde ise bazı tarihsel nitelik taşıyan yapılar bulunmaktadır. Bu yapılarla ilgili, İzmir II Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'nün görüşü Ek-B'de sunulmaktadır. Bu yapılar*

T.C.
İZMİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613

KARAR NO : 2016/1528

yerlerinde korunacaktır. Yapıların etrafı çitle çevrelenerek sınırlanmış bir alan içerisinde muhafaza edilecek ve ayrı bir giriş kapısı ile bu bölgeye ulaşım imkanı verilecektir.” ifadelerinin yer aldığı, kültür varlıklarının kamu yararı adına korunmasının, ülkemiz yasal mevzuatına göre planlama alanının sorumluluğunda olduğu ve kamu yararı adına korunmaları gerektiği, kültür varlıklarının taşıdıkları tarihsel değer ve bilgiden tüm kamunun yararlanması amacıyla erişilebilirliklerinin sağlanması ve Avrupa Konseyi Toplum İçin Kültürel Mirasın Değeri Faro Sözleşmesi (13 Ekim 2005) ilkeleri gereğince içerisinde bulunduğu çevrenin bir unsuru olarak, bağlamında korunması gerektiği, söz konusu termik santralin gerçekleştirilmesinin, parselin içerisinde bulunan tescilli kültür varlıklarının tarihsel bağlamını oluşturan peyzajı değiştireceği ve aynı zamanda erişilebilirliğini ve görünürlüklerini etkileyerek, sahip oldukları tarihsel bilginin kamuya paylaşılmasını olumsuz açıdan etkileyeceği, bu durumun, uluslararası alanda çerçevelenen ve ülkemizin koruma mevzuatının da temelini oluşturan Venedik Tüzüğü (Mayıs 1964), Avrupa Mimari Mirasını Koruma Sözleşmesi (3 Ekim 1985), Avrupa Arkeolojik Mirasının Korunması Sözleşmesi (gözden geçirilmiş) (16 Ocak 1992), Avrupa Peyzaj Anlaşması (20 Ekim 2010) ve Avrupa Konseyi Toplum İçin Kültürel Mirasın Değeri Faro Sözleşmeleri (13 Ekim 2005) ile belirlenen koruma ilkeleri açısından olumsuzluk teşkil ettiği, **Hammadde ve Katı Atığın Taşınması Konusunun Değerlendirilmesi**; dava konusu ÇED Raporu’nda kömüre dayalı enerji üretim tesisinin hammadde ve atıkların ulaşımı-ulaştırılması konusunda açıklamalar yapıldığı, ancak hammadde ve atıklar konusunda ayrı kalemler altında incelenen ulaşım-ulaştırma konusunun kümülatif olarak ele alınmadığı, hammaddenin ve üretim sonrası oluşacak olan kül ve cüruf atıkların taşınmasının mevcut ulaşım akslarına getireceği yük ile ilgili bir ulaşım etüt çalışmasına ÇED Raporu’nda yer verilmesi gerektiği, **Mevcut Yerleşim Alanları Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi**; kömüre dayalı enerji üretim tesisinin Çakmaklı köyüne 1 km. kadar uzak olduğu, Cumhuriyet mahallesine ise 550 mt. mesafede yer alacağına görüldüğü, işletmenin oldukça yakınında yer alan yerleşim alanlarına hava kirliliği, gürültü vb. açılardan nasıl etkileri olacağına dair detaylı incelemeler ve etkilerin giderilmesine yönelik bilimsel önlemlere Nihai ÇED Raporu’nda yer verilmediği, yine nihai ÇED Raporu’nda güzergahı belirtilmekte olduğu üzere, tesisin atık su deşarj boru hattının, mevcut yerleşim alanının içerisinden geçtiği, keşif sırasında yapılan yerinde incelemelerde bu durumun yerinde görüldüğü, denize deşarjın konut alanlarının çok yakınından gerçekleşmesinin, konut alanlarının kıyı kullanımını olumsuz etkileyeceği, bu durumun bu bölgede konutu olan ve yaşayan hak sahipleri açısından mağduriyet yaratacağı, **Diğer Arazi Kullanım Türleri Üzerindeki Etkisinin Değerlendirilmesi**; bilirkişi incelemesi sırasında kömüre dayalı enerji üretim tesisi yapılması önerilen alanın çevresinde mera alanlarının da bulunduğu, söz konusu tesisin işletmeye geçmesi ile bu mera alanlarının nasıl etkileneceğine ÇED Raporunda detaylı olarak yer verilmediği, aynı şekilde yakınındaki Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi’ne ve doğal sit alanlarına, Kozbeyli tarihsel yerleşmesinde yer alan tescilli yapılar ve tescilli yapıların koruma alanlarına, Foça kentsel ve arkeolojik sit alanlarına ve Kyme Antik kentini kapsayan 1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanlarına yakınlığı dolayısıyla söz konusu tesisin bu alanları nasıl ve ne yönde etkileyeceği yönünde bir araştırmaya yer verilmemiş olduğu, özetle önerilen tesisin doğal ve kültürel alanlar üzerindeki olası etkilerinin dava konusu Nihai ÇED Raporu kapsamında yeterince incelenmediği, **Yer Seçim Kararının Jeolojik Açından Değerlendirilmesi**; dava konusu nihai ÇED Raporu’nda kömüre dayalı enerji üretim tesisinin önerildiği alanda bir fay hattının bulunduğu, ancak söz konusu fay hattının ortaya konulan tespitler doğrultusunda diri bir fay olmadığını belirtildiği, ülkemizin deprem konusunda yaşadığı olumsuz deneyimler göz önünde bulundurularak, çevresel açıdan önemli riskler taşıyan bir tesisin konumlandırılmasından önce fay hattı ile ilgili daha detaylı bilimsel analizlere Nihai ÇED Raporu’nda yer verilmesi gerektiğinin düşünüldüğü, **Tarımsal Arazi Kullanım ve Tarımsal Çevre Bakımından Değerlendirme**; termik santralin kurulmasının planlandığı alanın, Aliğa ilçesinin 9 km. ve Çakmaklı ilçesinin 1 km. güneybatısında, Yenifoça ilçesinin 5.5 km. doğusunda, Kozbeyli köyünün 2.7 km. kuzeydoğusunda bulunduğu, kurulması

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

planlanan tesis alanının kuzey, güney ve batı bölümünde tarım alanları ve yerleşimlerin bulunduğu, doğu bölümünde ise sanayi tesislerinin bulunduğu, keşif sırasında kurulması planlanan tesis alanı ve çevresinin tarımsal kullanımını belirlemek için incelemeler yapıldığı, incelemeler sonucunda; alanda zeytinlik alanların bulunduğu, yarıya yakınının marjinal tarım arazisi değil de, mutlak tarım arazisi vasfında olduğu ve kömüre dayalı enerji üretim tesisi kararının bu mutlak tarım alanları ve çevresinde bütünsellik arz eden tarımsal bölgeler ve dikili zeytinlik alanlar üzerinde olumsuz etkisinin olacağı belirlendiği, bu durumun, keşif sırasında çekilen fotoğrafların ve fotoğrafların çekim yerlerinin uydu görüntüsü ile eşleştirildiği fotoğraflarda da açıkça görüldüğü, kurulması planlanan tesis alanı ve çevresinin, doğu bölümü hariç kuru tarım arazisi ve zeytin dikili tarım arazisi şeklinde olduğu, tesis alanı ve yakın çevresinde 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı, Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkındaki Kanunla koruma altında bulunan zeytin ağacı dikili tarım arazileri bulunduğu, bu yasa genelindeki koruyucu hükümler de dikkate alındığında, zeytinlik sahalarda ve bu sahalara üç kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası ve küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri dışında kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran bir tesisin yapılmasının mümkün olmadığı, ilgili yasa kapsamında, alanda bir çok zeytin dikili alanların olduğunun görüldüğü, 3573 sayılı yasaya rağmen keşif sırasında proje sahası ve çevresinde belirlenen kuru tarım ve zeytin dikili tarım arazisi vasfında olan tarım arazileri için; ÇED raporunda zeytin ağaçlarının taşınmasından veya kesilmesinden bahsedildiği, ayrıca alanın gerekli izinler alındığında enerji üretimi için kullanılabilmesinin belirtildiği, Nihai ÇED Raporu'nda "*Proje alanı, 1/100.000 ölçekli Manisa Kütahya-İzmir Bölgesi Çevre Düzeni Planı'na göre tarım alanı olup, Tarım İl Tarım Müdürlüğü'nün Ek-B'de sunulan yazısına göre marjinal tarım alanıdır.*" ifadesine dayandırılarak, alanın tarım dışı kullanımlar altında kullanılacak marjinal tarım alanı vasfı nedeni ile tarım dışına çıkarılmasının planlandığı, ancak ilgili kanun ve kanun maddelerinin açıklayan teknik talimatnameden de açıkça görüleceği üzere, özellikleri itibariyle tarımsal bütünlüğü olmadığı için ekonomik olarak tarımsal üretim yapılamayan ve/veya tarım dışı kullanılan araziler içerisinde kalmış; 2 hektardan az mutlak tarım arazisi veya özel ürün arazisi, 0,5 hektardan az dikili tarım arazileri ve 0,3 hektardan az örtü altı tarım arazisinin önemli tarım arazisi olarak kabul edilmeyeceği, tarım dışı kullanım izinlerinde yerel önemi gözetilerek marjinal alan gibi değerlendirilebileceği, ancak alandaki tarımsal işlevlerin bir bütünlük içerdiği, proje alanının tüm çevresinin kuru tarım alanları ve dikili zeytin tarımı yapılan araziler ile çevrili olmasının, mutlak tarım arazileri arasında kalan ve İzmir Valiliği, İl Tarım Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısındaki 37.66 hektar kuru marjinal tarım arazisinin (KTA) tarımdışı amaçla kullanılması uygun görülmüştür görüşü ile de çeliştiği, alanın toprak derinliği, arazi eğimi ve yetiştirilen ürünlerin miktarı ve yıllık ortalama yağışın 640 mm'nin üstünde olması nedeniyle, İl Tarım Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısındaki proje alanı içindeki 37.66 hektar kuru marjinal tarım arazisinin, teknik talimatnamedeki maddelere göre mutlak tarım arazisi niteliklerini taşıdığı, 5403 sayılı Kanun'un ilgili maddeleri incelendiğinde, tesisin kurulmasının planlandığı alanının mutlak tarım arazileri, marjinal ve zeytin dikili tarım arazileri şeklinde olduğu, bu durumun, keşif sırasında tesis alanı kurulması planlanan alanlar ve çevresindeki arazilerde çekilen fotoğraflardan açıkça anlaşıldığı, Aliğa Belediye Başkanlığının 09.10.2007 tarih ve M.356.ALİ.0.13/3978-4607 sayılı yazısında proje alanı ile görüş sorulduğu, bu yazıya İzmir Valiliği, İl Tarım Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısında özetle; "*5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanununun 13. maddesinin 2. fıkrası ile 25.03.2005 tarih ve 25766 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Tarım Alanlarının Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik'in 8. maddesine göre ekli 1/5000 ölçekli haritada yeşil renk ile gösterilen toplam 3.64 hektar kuru dikili tarım (zeytin) arazisinin (KDTZ) tarımdışı amaçla kullanılması uygun görülmemiştir. Aynı yönetmeliğin 9. maddesine göre 1/5000 ölçekli haritada gösterilen 37.66 hektar kuru marjinal tarım arazisinin (KTA) tarımdışı amaçla kullanılması uygun görülmüştür.*"denildiği, İzmir Valiliği, İl Tarım Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısında da açıkça anlaşıldığı üzere proje alanı içinde zeytin alanlarının bulunması dolayısı ile alanın tarım dışı amaçla

T.C.
İZMİR

2. İDARE MAHKEMESİ

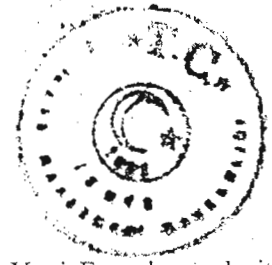
ESAS NO : 2015/1613

KARAR NO : 2016/1528

kullanılmayacağına belirtildiği, bu ifadelerde sözü geçen zeytinlik alanların yerinde korunması gerekliliğini belirten ve enerji üretim tesisinin bir parçası olamayacağını ifade eden görüşün Nihai ÇED Raporu'nca dikkate alınmamış olduğu, söz konusu zeytinlik alanların termik santral yapısı içerisinde yer alması durumunda yaşamlarını ve verimliliklerini sürdürebilme durumları konusunda bir araştırmanın da Nihai ÇED Raporu kapsamında gerçekleştirilmediği, Tarım İl Müdürlüğü'nün görüşünde belirttiği zeytinlik arazilerin (KDTA) Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve Tarım Arazilerinin Korunması ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik doğrultusunda, tarım dışı amaçla kullanılmasına yönelik imar planı değişikliği yapılamayacağına açık olduğu, görüşte açıklanan dikili tarım arazilerinin durumunun, Nihai ÇED Raporu'nda sözü edilen imar planı değişikliklerinin önünde engel oluşturduğu, bu değişiklikleri yasal olarak gerçekleştirilemez kıldığı, nitekim dava dosyasından izlendiği üzere; söz konusu plan değişikliklerinin dava konusu Nihai ÇED Raporu'nun planlara uygunluk konusunu ve yer seçim ilkelerini göz ardı etmesi nedeniyle, izleyen süreçte bilirkişi görüşlerini temele alan yargı kararı ile iptal edilerek geçersiz kıldığı, mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazilerinin tarımsal üretim amacı dışında kullanılmayacağı, ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; Bakanlık tarafından izin verilebileceği, Tarım İl Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısında proje alanının tümüne olumlu görüş vermediği yukarıda özetlenen yazıdan da açıkça anlaşıldığı, ÇED raporunda, zeytin ağaçlarının sökülüp başka bir yere taşınmasında veya kesilmesinde herhangi bir sakınca bulunmamaktadır ifadesinin bulunduğu, ancak termik santralin kurulmasının planlandığı alanın dışındaki tüm çevresinde bulunan ve yaşları genelde 40-60 arasında zeytin ağaçlarının termik santralden etkileneceğinin kesin olduğu, bu ağaçların da 3573 sayılı ve 5403 sayılı Kanunların ilgili maddelerince taşınması veya kesilmesinin mümkün olmadığı, bu bağlamda; dava konusu nihai ÇED Raporu'nun, ilgili imar planı değişikliklerinin yapılması öncesinde Tarım İl Müdürlüğü'nün Ek B'de yer alan yazısını ve yatırımın çevresindeki dikili ve ekili tarım alanları üzerinde yaratacağı etkileri bilimsel bir çerçevede kapsamlı olarak değerlendirmede, göz ardı etmiş olduğunun anlaşıldığı, nitekim bu eksiklik nedeniyle ÇED sürecini izleyen imar planı değişikliklerinin yargı kararı ile iptal edilmek durumunda kaldığı, **sonuç olarak da;** bölgenin hava kirliliğini belirlemek için iki ay süresince, üç ayrı periyotta, NO₂, SO₂, HCl, HF difüzyon tüpleri ile izleme çalışması yapıldığı, İzmir Enerji Santrali Sahasının çevresinde SO₂ ve NO₂ parametrelerine ait ölçüm yapıldığı, Çakmaklı Köyünde 24 saat Mini Vol PM10 ölçüm çalışması yapıldığı, yapılan çalışmaların kısa süreli olduğu, gerçek durumun ortaya konulması için daha uzun süreli ölçümlerin olması gerektiği, mevcut durumun bu nedenle çok gerçekçi bir şekilde ortaya konulmadığı, keşif sırasında uçucu külün nerede depolanacağına, tam olarak anlaşılmadığı, tehlikesiz atık depolama yerine ait "ÇED Gerekliliği Değildir" kararı ve belediyeden alınmış İşletme Ruhsatının dosyada bulunmadığı, uçucu külün 33 kamyon ile taşınmasının günlük taşıma yoğunluğunun artışına neden olacağı gibi, bölgenin trafiğine ek bir yük getireceğinin açık olduğu, bu durum dikkate alınmadığı, soğutma suyu miktarının bu tip santrallerde oldukça fazla olduğu, bu suyun klorlanması, arıtılması ve soğutulmasının deşarj edildiği çevresel ortamlar (deniz) için hayati önem taşıyan bir konu olduğu, ÇED'de taahhüt edilen konuların yerine getirilememesinin, en küçük bir dikkatsizliğin, çevrenin geri dönülemeyecek tahribine sebep olabileceği, riski yüksek bir prosesin işletilmesinin, deniz kirliliği ve kontrolü açısından büyük önem teşkil edeceği, arıtma tesisindeki veya soğutma sistemindeki bir arızanın veya kazanın olmasının, denize klorlu ve sıcak suyun deşarjına neden olabileceği, bu kaza ve acil durumda ne gibi tedbir alınacağına ÇED 'de bulunmadığı, termik santralin kurulmak istediği alanda mevcut 279, 294, 462, 463, 464, 465, 470, 472 ve 473 parsellerdeki tescilli taşınmaz kültür varlıklarının sadece parsel sınırlarını kapsayan bir koruma alanı ile değil bütüncül bir koruma alanı mantığı çerçevesinde korunmasının daha uygun olacağı, ancak Çed raporunda gerek tescilli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına gerekse alandaki kültürel potansiyele ilişkin herhangi bir değerlendirmenin bulunmadığı, termik santral gibi önemli tesislerin kurulacağı alanlara ilişkin çevresel etki değerlendirmelerinin

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613

KARAR NO : 2016/1528

sadece tesisin kurulacağı parselle sınırlı kaldığı, çevrede mevcut Kozbeyli ve Yeni Foça kentsel sit alanları ile arkeolojik sit alanlarının ve bölgenin turizm potansiyelinin dikkate alınmadığı, her ne kadar Çed raporundan daha sonraki bir tarihte ilan edilmiş olsa da UNESCO Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme kapsamında 2013 yılında Dünya Miras Geçici Listesine alınan "Ceneviz Ticaret Yolunda Akdeniz'den Karadeniz'e Kale ve Surlu Yerleşimleri" temasının önemli aktörleri arasında Foça ve Çandarlı Kalelerinin de bulunması ve dolayısıyla bölgeyi de ilgilendirmesi durumunun değerlendirilmediği, termik santralin kurulmak istendiği bölgenin seçiminde eleme unsuru olarak kullanılan ve yukarıda da belirtilen kriterlerin bu bölgeye ilişkin ÇED raporunda dikkate alınmadığı, dava konusu Nihai ÇED Raporu'nda yürürlükte olan imar planı kararlarının dikkate alınmadığı, termik santralin gerçekleştirilebilmesi için gereken imar planı değişikliklerinin yapılacağı ifade edilmesine karşın, raporun Ek B Bölümü'nde yer alan arazideki dikili tarım alanlarının korunması konusundaki Tarım İl Müdürlüğü'nün görüşünün ilgili değişikliklerin yapılmasının önünde engel oluşturduğunun dikkate alınmadığı ve buna ek olarak yatırımın yakın çevresindeki dikili ve ekili tarım alanları üzerinde yaratacağı etkilerin bilimsel bir çerçevede değerlendirilmediği, termik santralin kül ve cüruf depolama alanı konusunda yeterli açıklamaya yer verilmediği, termik santralin gerçekleştirilmesi sonucunda parselin içerisinde bulunan tescilli kültür varlıklarının tarihsel bağlamını oluşturan tarihsel peyzajın değişeceği ve kültür varlıklarına kamusal erişimin kısıtlanacağına dikkate alınmadığı, hammaddenin ve üretim sonrası oluşacak olan kül ve cüruf atıkların taşınmasının mevcut ulaşım akslarına getireceği yük ile ilgili bir ulaşım etüt çalışmasına yer verilmediği, tesisin yakın çevresindeki yerleşim alanları üzerinde yaratacağı etkilerin analiz edilmediği, atık suyun denize deşarjının konut alanlarının çok yakınından gerçekleşmesinin; konut alanlarının kıyı kullanımını olumsuz etkileme durumu ve bunun bölgede yaşayanlar ve/veya hak sahipleri açısından mağduriyet yaratma riskinin değerlendirilmediği, termik santralin yakın ve uzak çevresinde yer alan doğal sit alanları, arkeolojik ve kentsel sit alanları, Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi, tarım ve mera alanları üzerindeki olası etkilerinin yeterince incelenmediği, termik santralin kurulmasının planlandığı alanın dışında ve yakın çevresindeki tüm çevresinde bulunan ve yaşları genelde 40-60 arasında olan zeytin ağaçlarının termik santralden etkileneceğinin kesin olduğu, bu ağaçların da 3573 sayılı ve 5403 sayılı kanunların ilgili maddelerince taşınması veya kesilmesinin mümkün olmadığını düşünüldüğü, bu bağlamda; dava konusu Nihai ÇED Raporu'nun ilgili imar planı değişikliklerinin yapılması öncesinde Tarım İl Müdürlüğü'nün Ek B'de yer alan yazısını ve yatırımın çevresindeki dikili ve ekili tarım alanları üzerinde yaratacağı etkileri bilimsel bir çerçevede, kapsamlı olarak değerlendirmede, göz ardı etmiş olduğu, nitekim bu eksiklik nedeniyle ÇED sürecini izleyen imar planı değişikliklerinin yargı kararı ile iptal edilmek durumunda kaldığı, mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazilerinin tarımsal üretim amacı dışında kullanılmayacağı, ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; Bakanlık tarafından izin verilebileceği, Tarım İl Müdürlüğü'nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısında proje alanının tümüne tarım dışı kullanım yönünde olumlu görüş verilmediğinin belirlendiği, bu tespitler doğrultusunda dava konusu Nihai ÇED Raporu'nun ve bu rapora bağlı olarak Çevre Şehircilik Bakanlığının 05.05.2010 tarihinde Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu kararının; şehircilik ilke ve esasları açısından, doğal ve yapı çevre üzerindeki etki ve etkileşimler ile arkeolojik-tarihsel değerler ve tarımsal potansiyele olan etkilerinin bilimsel bir yaklaşımla değerlendirmesi açısından yeterli olmadığı görüşlerine yer verilmiş, rapor Mahkememizce de hükme esas alınabilecek mahiyette görülmüştür.

Bu durumda; dava dosyasında bulunan bilgi ve belgeler ile yukarıda ayrıntılı olarak aktarılan bilirkişi raporunun birlikte değerlendirilmesinden; ÇED Raporunda, faaliyet sonucu oluşması beklenen uçucu külün bir kısmının çimento fabrikalarına ve inşaat endüstrisine gönderileceği, kalan kısmının ise 25 km. ötede bulunan bir sahaya taşınarak bertaraf edileceğinin belirtilmesine karşın, uçucu külün nerede depolanacağına belirsiz olduğu, külün depolanacağı yere ait "ÇED Gerekli

T.C.
İZMİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

Değildir” kararı ve belediyeden alınmış işletme ruhsatının bulunmadığı, uçucu külün 33 kamyon ile taşınmasının günlük taşıma yoğunluğunun artışına neden olacağı gibi, bölgenin trafiğine ek bir yük getireceğinin açık olduğu, bu durumun raporda dikkate alınmadığı, soğutma suyu miktarının bu tip santrallerde oldukça fazla olduğu, bu suyun klorlanması, arıtılması ve soğutulmasının deşarj edildiği çevresel ortamlar (deniz) için hayati önem taşıyan bir konu olduğu, ÇED’de taahhüt edilen konuların yerine getirilememesinin, en küçük bir dikkatsizliğin, çevrenin geri dönülemez tahribine sebep olabileceği, arıtma tesisindeki veya soğutma sistemindeki bir arızanın veya kazanın olmasının, denize klorlu ve sıcak suyun deşarjına neden olabileceği, buna karşın, kaza ve acil durumlarda ne gibi tedbirler alınacağını ÇED Raporunda bulunmadığı, termik santralin kurulmak istenildiği alanda mevcut 279, 294, 462, 463, 464, 465, 470, 472 ve 473 parsellerde tescilli taşınmaz kültür varlıklarının bulunduğu, müdahil şirketin, tescilli taşınmaz kültür varlıklarının koruma alanının daraltılması ve 279, 294 parsellerde bulunan tescilli taşınmazların taşınması isteminin, İzmir 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu kararı ile reddedildiği, yoğun bir yerleşim karakterine sahip alanın, sadece parsel sınırlarını kapsayan bir koruma alanı ile değil bütüncül bir koruma alanı mantığı çerçevesinde korunmasının daha uygun olacağı, ancak Çed raporunda gerek tescilli taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına, gerekse alandaki kültürel potansiyele ilişkin herhangi bir değerlendirmenin bulunmadığı, termik santral gibi önemli tesislerin kurulacağı alanlara ilişkin çevresel etki değerlendirmelerinin sadece tesisin kurulacağı parselle sınırlı kaldığı, çevrede mevcut Kozbeyli ve Yeni Foça kentsel sit alanları ile arkeolojik sit alanlarının, termik santralin yakın ve uzak çevresinde yer alan doğal sit alanları, arkeolojik ve kentsel sit alanları, Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi ve bölgenin turizm potansiyelinin dikkate alınmadığı, dava konusu kararın alındığı tarihte geçerli olan imar planlarında alanın büyük bir bölümünün tarım alanı olarak belirlenmiş olmasına ve enerji üretim tesisi yapılmasına yönelik bir plan kararına yer verilmemesine karşın Çed raporunda yürürlükteki plan kararlarının dikkate alınmadığı, raporda, termik santralin gerçekleştirilebilmesi için gereken imar planı değişikliklerinin yapılacağı ifade edilmesine karşın, raporun Ek B Bölümü’nde yer alan arazideki dikili tarım alanlarının korunması konusundaki Tarım İl Müdürlüğü’nün görüşünün ilgili değişikliklerin yapılmasının önünde engel oluşturduğunun dikkate alınmadığı, plan değişikliği ile kaybedilen yeşil alanın yerine eşdeğer bir yeşil alanın önerilmediği ve yatırımın yakın çevresindeki dikili ve ekili tarım alanları üzerinde yaratacağı etkilerin bilimsel bir çerçevede değerlendirilmediği, nitekim söz konusu plan değişikliklerinin, sonraki süreçlerde yargı kararları ile iptal edildiği, tesisin Çakmaklı Köyü’ne 1 km. Cumhuriyet Mahallesi’ne 550 mt. mesafede olduğu halde işletmenin, yakınında yer alan yerleşim alanlarına hava kirliliği, gürültü vb. açılardan nasıl etki edeceğinin ve bu etkilerin nasıl giderileceğinin Çed raporunda değerlendirilmediği, tesisin atık su deşarj boru hattının mevcut yerleşim alanının içerisinden geçmesine ve denize deşarjın konut alanlarının çok yakınından gerçekleşmesine karşın, konut alanlarının kıyı kullanımını olumsuz etkileme durumu ve bunun bölgede yaşayanlar ve/veya hak sahipleri açısından mağduriyet yaratma riskinin değerlendirilmediği, alanın çevresinde mera alanlarının bulunmasına karşın tesisin işletilmeye geçilmesi ile bu mera alanlarının nasıl etkileneceğinin Çed Raporunda değerlendirilmediği, alanda fay hattı bulunmasına ve tesisin çevresel açıdan önemli riskler taşımaya karşın, raporda fay hattı ile ilgili detaylı bilimsel analizlere yer verilmediği, tesis alanı ve çevresinin doğu bölümü hariç kuru tarım arazisi ve zeytin dikili tarım arazisi olduğu, tesis alanı ve yakın çevresinde 3573 sayılı Kanun kapsamında koruma altında bulunan zeytin ağacı dikili tarım arazilerinin bulunduğu, bu ağaçların da 3573 sayılı ve 5403 sayılı kanunların ilgili maddelerince taşınması veya kesilmesinin mümkün olmadığı gibi, zeytinlik sahalarda ve bu sahalara üç kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası ve küçük ölçekli tarımsal sanayi işletmeleri dışında kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran bir tesisin yapılmasının da mümkün olmadığı, buna karşın Çed raporunda zeytin ağaçlarının taşınmasından veya kesilmesinden bahsedildiği, öte yandan Tarım İl Müdürlüğü’nün 04 Ocak 2008 tarihli cevap yazısında, proje alanının tümüne tarım dışı kullanım yönünde olumlu görüş verilmediği anlaşıldığından, Çevre Şehircilik

T.C.
İZMİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2015/1613
KARAR NO : 2016/1528

Bakanlığı'nca 05.05.2010 tarihinde verilen dava konusu Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu kararında hukuka ve yasal mevzuat hükümlerine uygunluk görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, aşağıda dökümü yapılan 1.340,95 TL yargılama gideri ile 255,70 TL temyiz yargılama giderinin ve karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı davalar için belirlenen 1.375,00 TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, davalı idare ile davalı idare yanında müdahil tarafından yapılan yargılama giderinin üzerlerinde bırakılmasına, Harçlar Kanunu'nun 8 inci maddesi uyarınca yapılan mahsup sonucu hesaplanan 12,05 TL karar harcının davacı tarafından yatırılan posta ücreti avansından tahsil edilmesine, artan posta ücretinin kararın kesinleşmesinden sonra taraflara iadesine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usul Kanunu'nun 20/A maddesinin 2. fıkrasının (g) bendi uyarınca, kararın tebliğini izleyen günden itibaren 15 gün içerisinde Danıştay'a temyiz yolu açık olmak üzere 09/12/2016 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.